

Van parkeerterrein naar buurtverbindende plek

Veel meer plaats voor mensen en groen. Dat is de grootste vernieuwing op het marktplein van Gavere. Samen met de buurt koos de gemeente voor een gedeelde ruimte die de verschillende gebruikers en doelen van een marktplein verzoent. Een toekomstbestendig en duurzaam marktplein dat mee kan evolueren met de tijd.

De Markt kreeg de status van woonerf: wandelen en fietsen hebben prioriteit boven gemotoriseerd verkeer.

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

De 'oude' Markt van Gavere was haast volledig verhard, in slechte staat, en ze deed vooral dienst als parkeerterrein. Als voetganger was je ruimte beperkt tot een trottoir langs de gevels. Ook onder de grond drong vernieuwing zich op, want de bestaande riolering verkeerde in slechte staat.

Een toekomstbestendige herinrichting van het marktplein kwam onder de aandacht van de gemeente als deel van een ruimere hertekening van het centrum. In samenwerking met Farys stelde de gemeente Gavere in 2014 het studie bureau Sweco aan voor een studieopdracht voor het gehele centrum van Gavere.

Via participatie naar een gedeelde ruimte

De opmaak van het plan ging niet over één nacht ijs. In 2017 stelde de gemeente samen met Sweco vijf concepten voor aan bewoners en handelaars uit de buurt. Ook Gaverlingen die wat verder wonen en vaak in het centrum winkelen, kregen een stem. Zo kwamen ze tot één ontwerp dat de gemeente verder uitwerkte.

Bij de hertekening van het marktplein stapten de gemeente en de ontwerpers af van een 'opgedeelde' ruimte. Ze kozen vol overtuiging voor een 'gedeelde' ruimte, die multifunctioneel is. Het resultaat is een flexibele opstelling in gebruik en beleving: ontharden en vergroenen en toch ruimte bieden voor de wekelijkse markt en grotere evenementen zoals de kermis. Behalve aan ruimte voor spel en ontmoeting op terrassen en zitbanken was er ook behoefte aan zowel fiets- als autoparkeren.

STEFAN DEWICKERE

Slim parkeren

Een van de uitdagingen schuilde in de verschillende parkeerbehoeften. Om die te verzoenen keek het ontwerp team breed, het bracht het hele centrum in rekening, bestudeerde de manier van parkeren en voerde tellingen uit. Dat leidde tot een lager aantal parkeerplaatsen op het marktplein zelf. Daar laat een geautomatiseerd systeem kortparkeren toe; je kunt er tot een uur gratis parkeren. Wie langer in het centrum wil zijn, vindt een alternatieve parkeerplaats op wandelafstand. De hogere rotatie garandeert op die manier hetzelfde parkeeraanbod.

Zorgzame Buurten

Sinds 2017 investeert de gemeente in een traject van zorgzame buurten om relaties, interacties en samenwerking tussen mensen te versterken. Het buurtwerk toonde aan dat ruimte om elkaar te ontmoeten en iets te organiseren ontbrak. Mensen die geen lange afstanden kunnen afleggen, ervoeren een tekort aan banken of rustplekken. Ook deze insteken beïnvloedden de hertekening van de Markt en haar omgeving.

Vandaag is het bovenste deel van de Markt een mooie, uitnodigende open ruimte die veel meer kansen biedt voor de buurt. Mensen komen er om te ontspannen en elkaar te ontmoeten. Ook verenigingen brengen er mensen samen.

STEFAN DEWICKERE

De flexibele opstelling biedt ruimte voor de wekelijkse markt en grotere evenementen zoals de kermis.

Het natuurlijke en altijd stromende bronwater van de Sint-Amandusbron voedt de fontein, een beschermd monument.

De 1400 m² groenzones vormen een natuurlijke spons voor de markt.

Oog voor veiligheid

De Markt kreeg de status van woonerf: wandelen en fietsen hebben prioriteit boven gemotoriseerd verkeer. Dit past bij de visie om het centrum als een belevingszone te beschouwen. De snelheidslimiet van 20 kilometer per uur komt bovendien de verkeersveiligheid ten goede. Op het vlak van sociale veiligheid koos de gemeente onder andere voor vernieuwde ledverlichting.

Klimaatbestendig plein

Een combinatie van klimaatbestendige vaste planten, siergrassen, bloembollen zorgt voor een aantrekkelijk beeld. De meerstammige heesters en solitaire bomen creëren schaduw. Van januari tot laat in de herfst is er voldoende bloei en nectar beschikbaar voor vlinders, bijen en andere insecten. Zo dragen de groenzones bij aan de biodiversiteit.

Doordacht waterbeheer

In de 1400 m² groenzones is er een capaciteit van 310 m³ voor de buffering van hemelwater. Substraten in de groenzones bufferen het hemelwater; ze laten het infiltreren in de bodem of geven het af aan de beplanting. De luchtige structuur van deze substraten biedt de beplanting optimale groeikansen.

Ook de voorste dakhelften van de woningen op het marktplein zijn aangesloten op dit systeem. De beperkte oppervlakte die om technische redenen niet valt aan te sluiten op het infiltratiesysteem, watert af in een buffertank met vertraagde doorstroming naar het regenwaterstelsel.

Permanente verkoeling

In het autovrije deel van het plein ligt een uitgevlakte en multifunctionele ruimte met een geïntegreerde waterpartij. Het natuurlijke en altijd stromende bronwater van de Sint-Amandusbron voedt de fontein, een beschermd monument, en dient ook voor de nieuwe waterpartij op het plein. Ze bezorgt de passant verkoeling, ook wanneer het wekenlang niet zou regenen.

Duurzaam en comfortabel materiaalgebruik

De vroegere verharding was zeer divers en oneffen. De aanzienlijke niveauverschillen zijn uitgevlakt, en vandaag wandel je over een pleinvloer in Portugees graniet, duurzaam in gebruik en onderhoud. De uitvoering vermindert ook het risico op valpartijen en draagt bij aan een toegankelijke omgeving.

De nieuwe inrichting van de markt is nu al een katalysator. Ze trekt nieuwe handelszaken aan en verhoogt de aantrekkelijkheid voor wonen in het centrum. Het ontwerp hield ook rekening met de komst van nieuwe horeca en mogelijke terrassen. Al deze flexibele en doordachte keuzes maken van het ontwerp een duurzame investering voor de toekomst van Gavere. —

TECHNISCHE FICHE

- **Opdrachtgever:** Gemeente Gavere en Farys (riolering)
- **Ingenieurs- en architectenbureau:** Sweco Belgium
- **Budget:** 2.439.000 euro (exclusief btw) voor de boven- en onderbouw
- **Contactpersonen** Didier De Beck, afdelingshoofd Ruimte, grondgebied@gavere.be
Kristof Van Impe, landschapsarchitect, ontwerper publieke ruimte, Kristof.VanImpe@swecobelgium.be

KATRIEN GORDTS
redacteur Lokaal